

Lunaria rediviva v lesních společenstvech severovýchodní Moravy

Lunaria rediviva in Waldgesellschaften im nordöstlichen Teil Mährens

Marie Sedláčková

Okresní vlastivědné muzeum, 28. října 12, 741 11 Nový Jičín, Československo

Sedláčková M. (1992): *Lunaria rediviva* in forest plant communities of NE Moravia. - Preslia, Praha, 64: 241-256 [in Czech].

Key words: *Lunaria rediviva*, phytosociology, forest communities, Czechoslovakia

In NE Moravia, Czechoslovakia, *Lunaria rediviva* occurs frequently in forests on scree (*Tilio-Acerion*) and in herb-rich beech forests (*Eu-Fagenion*). Apart from the montane areas, the species occurs in the hilly and upper hilly altitudinal belts which indicates demontane character of its distribution there.

Úvod

Zařazení měsíčnice vytrvalé (*Lunaria rediviva* L.) do kategorie C IV první verze červeného seznamu květeny ČSR (Holub, Procházka et Čeřovský 1979:233) se stalo podnětem k revizi výskytu ve východní části Českých zemí (Dvořák et Sedláčková 1981). Tím zároveň poskytl příležitost ke studiu ekologie společenstev přirozených lesů převážně západokarpatské části severovýchodní Moravy.

Tato práce dokumentuje stav regionálních lesních fytoocenóz v 70. a 80. letech; mnohé z nich byly vzhledem k postupujícím změnám v lesnatých pohorích Západních Karpat těžbou již zničeny nebo jsou v budoucnu ohroženy.

Fytogeografické poznámky

Těžiště areálu druhu *Lunaria rediviva* leží v horských a podhorských oblastech střední Evropy, odkud ± souvisle přesahuje do navazujících území. Walter (1954) proto celkem oprávněně řadí tento druh mezi středoevropské geoelementy v širším smyslu (submitteleuropäische Geoelemente). K západu je areál nejdále vysunut do Pyrenejí a Francouzského středohoří, k jihu kromě izolované lokality na severní Sardinii do středního Apeninu na Apeninském poloostrově a do hor nejsevernějšího Řecka na Balkánském poloostrově. Severně a severovýchodně od Karpat má jen roztroušený výskyt v Pobaltí, na sever zasahuje nejdále do Estonska a v sarmatské provincii na východ až do Povolží. Na rozdíl od montánního charakteru výskytu v jižních částech převládá v areálu směrem k severovýchodu charakter demontánní, v nízkých polohách. Mapu celkového rozšíření uveřejnili Meusel et al. (1965:K 182d).

Přehled dosud známých lokalit ve východní části českých zemí, sestavený na základě literatury, herbářových dokladů i vlastních nálezů, zahrnuje rukopisná práce Dvořák et Sedláčková (1981). Lokality spadají do 9 fytogeografických okresů a podokresů regionálně fytogeografického členění České republiky (Skalický 1988): 75. Jesenické podhůří (25 lokalit), 76. Moravská brána (22), 80a. Vsetínská kotlina (3), 80b. Veřovické vrchy (13), 81. Hostýnské vrchy (10), 82. Javorníky (18), 83. Ostravská pánev (1), 84a. Beskydské podhůří (9), 99. Moravskoslezské Beskydy (50).

Tab. 1. - *Lunario-Aceretum* Schlüter in Grüneberg et Schlüter 1957

Číslo snímku	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Nadmořská výška m n. m.	350	400	690	600	370	740	750	740	700	730	730	650	600	780	600	700	750	750	570	700
Expozice	SV	Z	S	SSZ	JV	S	SV	SSZ	S	S	SSV	SV	SSV	SV	S	SZ	SSZ	JV	JZZ	
Sklon	30	30	20	25	25	35	20	35	30	25	25	20	25	35	35	25	20	10	15	
Analyzovaná plocha m ²	400	400	400	400	400	250	400	400	250	400	400	400	400	500	300	400	400	400	250	300
Datum	8.8.	9.4.	21.5.	26.8.	13.7.	8.6.	14.6.	5.6.	5.6.	24.5.	8.8.	14.5.	19.8.	8.8.	24.5.	14.9.	14.9.	14.5.	12.5.	15.5.
19..	84	87	87	82	82	76	81	73	73	72	81	73	82	81	72	82	82	73	73	80
Pokryvnost E ₃ %	80	80	85	80	70	80	80	85	80	85	85	75	85	85	75	75	80	70	70	80
<i>Acer pseudoplatanus</i>	3	1	3	4	3	4	4	4	4	4	4	3	4	5	3	3	3	4	4	3
<i>Fagus sylvatica</i>		+	2	1	2	+	+	+	1	2	2	2	1		2	1	2	+	+	1
<i>Ulmus glabra</i>	2	2	+			1	+	1		1	+			+						
<i>Fraxinus excelsior</i>	1	3	1					+					+			1	+		+	1
<i>Picea abies</i>	+				+							+	+	+	+		+		+	
<i>Abies alba</i>	+	+			+													+		
Pokryvnost E ₂ %	10	3	5	5	5	5	5	20	20	3	5	10	2	5	3	-	5	5	5	5
<i>Acer pseudoplatanus</i>	1			+	+	+		1			+			+	+				+	+
<i>Fraxinus excelsior</i>	+		1		+	+	+				+	+					1		+	
<i>Fagus sylvatica</i>			+			+	+		2	+	+	1	+		+					
<i>Grossularia uva-crispa</i>	+					+		+			+			+						1
<i>Sambucus nigra</i>	+			+	+									+				+		
<i>Sorbus aucuparia</i>		+		+							+	+						+		
<i>Ulmus glabra</i>			+		+			2						+	+					
<i>Rubus ideaeus</i>								+	1			+						+	+	
<i>Tilia platyphyllos</i>	+			+				+				+								
<i>Daphne mezereum</i>		+						+	+	+										
<i>Acer platanoides</i>				+				+			+			+						

Pokryvnost E ₁ %	75	70	85	100	95	95	90	90	90	90	85	90	90	95	95	80	85	90	75	85	75
<i>Lunaria rediviva</i>	3	3	2	5	4	4	4	4	3	3	4	3	4	4	3	3	4	2	2	3	
<i>Dryopteris pseudomas</i>												+	r	r	+	+	+	+	+	+	+
<i>Polystichum braunii</i>													+	r	+			l	+	+	+
<i>Acer pseudoplatanus</i>			+		+			+	1	+	+	+	+	+	+		+	+	+		
<i>A. platanoides</i>				r								r		+							
<i>Ulmus glabra</i>						+		1							+						
<i>Dryopteris filix-mas</i>	1	+	+	+	+	2	1	1	+	2	1	1	+	+	2	+	+	+	+	1	2
<i>Senecio fuchsii</i>	+		+	+	r	1	1	+	2	2	1	1	+	+	1	1	1	+	1	1	+
<i>Galium odoratum</i>		1	1	+	1	1	r	+	1	1	1	2	1	+	+	+	+	+	3	3	1
<i>Galeobdolon montanum</i>	1	+	+	+	2	2		2	+	+	1	1	1	1	1	+	+	1	1	1	+
<i>Mercurialis perennis</i>	1	2	1	+	2		2		2	+	1	2	1	+	+	+	+	1	2	+	2
<i>Impatiens noli-tangere</i>	2	1			1	1	+	1	2	1	+	2	2	1	1	1				2	1
<i>Geranium robertianum</i>	2	2			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Dentaria bulbifera</i>		1	+			+	1	+	+	+	+	2	r	r	+	+		r	+	2	+
<i>Pulmonaria obscura</i>		1	+	1	+	1	+	1	+	+	+	+	+	+	+					+	+
<i>Salvia glutinosa</i>	+		+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	r		+			+	+	+
<i>Polystichum aculeatum</i>		r		r		+	r	+			+	+	+	+	+	+				+	+
<i>Petasites albus</i>					+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	l	2					
<i>Milium effusum</i>					+	1	+	+	+	+	r		r		+					+	+
<i>Actaea spicata</i>		+		+	r		r	+			r		+							+	+
<i>Stellaria nemorum</i>						2	+	+	2	+	+			1	1	1	+				
<i>Stachys sylvatica</i>			+	r				+	+	+	+				+	r	+			+	+
<i>Chrysosplenium alternifolium</i>	r		+		+	+		1						+		+	+				
<i>Veronica montana</i>				+				+	+		+	+			+	+					+
<i>Mycelis muralis</i>	+							+		+	+		r			r					+
<i>Paris quadrifolia</i>		+	+		r		+						r						+		+
<i>Isopyrum thalictroides</i>		+	1			1	+	2	+	+											
<i>Myosotis sylvatica</i>		+				+		+			r	+				+	+				
<i>Aegopodium podagraria</i>		+					+	+	+	+				+							1
<i>Lysimachia nemorum</i>				r								+	+			+	1	+		+	+
<i>Prenanthes purpurea</i>				+							+			+		+	+	+			+
<i>Viola reichenbachiana</i>	+	+		r								+	+								+
<i>Corydalis solida</i>		1	+			+			+	1									+		

Tab. 1. - Pokrač.

Číslo snímku	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
<i>Fraxinus excelsior</i>		+						+					+			l	+		+	
<i>Corydalis cava</i>			3			+			+	1					+			+		
<i>Epilobium montanum</i>	+			r										+	+	r				
<i>Asarum europaeum</i>		l			+	+							+						l	
<i>Polygonatum multiflorum</i>	+									+			r						+	+
<i>Circaea lutetiana</i>			+	+	+	+							+							
<i>Cardamine flexuosa</i>				r				+				+				r		+		
<i>Lamium maculatum</i>				l									+	+			+			l
<i>Circaea x intermedia</i>					+	r				r				+						+
<i>Adoxa moschatelina</i>					+	+						l						l	+	+
<i>Moehringia trinervia</i>		+		r								+							+	
<i>Euphorbia dulcis</i>		+			r			+					r							
<i>Galanthus nivalis</i>			2					+	l	2										
<i>Denaria glandulosa</i>					+					+					+		r			
<i>Gymnocarpium dryopteris</i>											r	+		+		+				
<i>Scrophularia nodosa</i>	+										r			+	+					
<i>Lathyrus vernus</i>		+			r			r												
<i>Ficaria bulbifera</i>		+				+														+
<i>Lilium martagon</i>		+					+						+							
<i>Euphorbia amygdaloides</i>		+										+			+					
<i>Carex sylvatica</i>					+											r			+	
<i>Silene dioica</i>						+		+							+					
<i>Festuca altissima</i>							+				r			r						
<i>Denaria enneaphylos</i>							+								l					+
<i>Aruncus vulgaris</i>								+			+			r						
<i>Sympytm tuberosum</i>									+	+					+					
<i>Poa nemoralis</i>	+	+				+		+					+	+	+				+	+
<i>Urtica dioica</i>	l	l	2	l	+	2	2	2	l	2	2	+	2	2	l	l	+	2	l	2
<i>Athyrium filix-femina</i>	+	+	+	+	+	l	+	+	l	+	l	l	+	+	+	2	l	l	+	+
<i>Oxalis acetosella</i>	+			+	+			+	+	+	l	l	+	+		+	l	+	l	+
<i>Dryopteris dilatata</i>				+		+	+		+	+	+	+		+		+	+	+	+	+

<i>Rubus idaeus</i>	+					+				+	+			+		+	+			1
<i>R. fruticosus</i> agg.		+				+						1				+		+	+	+
<i>Sorbus aucuparia</i>										+	+	+		+			+		+	
<i>Alliaria petiolata</i>	+	+		+						+				+						
<i>Sambucus nigra</i>	+			+										+					+	+
<i>Anemone nemorosa</i>		+			r						+		+							+
<i>Heracleum sphondylium</i>		+				+	+							+					+	
<i>Anthriscus nitida</i>					+	+		+						+		1				
<i>Glechoma hederacea</i>	+	+						1												
<i>Polypodium vulgare</i>	r										+			+						
Pokryvnost E ₀ %	5	3	10	5	5	5	20	10	15	5	5	5	2	10	5	5	3	5	10	10

Druhy s ojedinělým výskytem:

E₃ - *Tilia platyphyllos* (4): +; (8): 1; *Acer platanoides* (13): +; *Sorbus aucuparia* (15): +; *Cerasus avium* (20): +;

E₂ - *Carpinus betulus* (1): +; *Sambucus racemosa* (1): +; (14): +; *Picea abies* (9): +; *Lonicera nigra* (14): +; *Rosa pendulina* (14): +;

E₁ - *Chelidonium majus* (1): +; *Cystopteris fragilis* (1): +; *Dryopteris carthusiana* (1): +; (5): r; *Festuca gigantea* (1): +; *Galeopsis speciosa* (1): +; *G. tetrahit* (1): +; *Geum urbanum* (1): +; (2): +; *Hypericum hirsutum* (1): +; *Grossularia uva-crispa* (1): +; *Ranunculus repens* (1): +; *Sedum maximum* (1): +; *Veronica chamaedrys* (1): +; (2): +; *Asplenium trichomanes* (1): r; *Cardamine impatiens* (1): r; *Galeobdolon luteum* (2): +; *Ajuga reptans* (2): +; (15): +; *Campanula trachelium* (2): +; *Carpinus betulus* (2): +; *Hedera helix* (2): +; *Bromus benekenii* (2): r; *Hieracium murorum* (2): r; *Lathraea squamaria* (2): r; *Stachys alpina* (2): r; *Anemone ranunculoides* (3): +; (18): +; *Arum orientale* (3): +; (6): 1; *Hordelymus europaeus* (4): +; (19): +; *Primula elatior* (5): +; *Veratrum lobelianum* (5): +; (8): +; *Melica uniflora* (5): r; (18): +; *Brachypodium sylvaticum* (7): +; *Aconitum variegatum* (7): r; (11): +; *Circaea alpina* (11): +; *Fagus sylvatica* (11): +; (18): +; *Luzula pilosa* (11): r; *Phegopteris connectilis* (14): r; *Aconitum firmum* subsp. *moravicum* (14): r; (16): r; *Ranunculus platanifolius* (14): +; *Solidago virgaurea* (14): r; (17): +; *Sambucus racemosa* (16): r; (17): +; *Calamagrostis arundinacea* (16): r; (17): r; *Luzula luzuloides* (17): r; (19): r; *Fragaria vesca* (18): +; *Platanthera bifolia* (18): r.

Ekologické poznámky

Ve studovaném území se *L. rediviva* jeví jako druh s nitrofilní tendencí, osidlující sutě a kamenité půdy členitého reliéfu suprakolinního, submontánního až montánního stupně. V západokarpatské oblasti se vyskytuje na zastíněných podvrcholových stanovištích svahových ploch, v zařiznutých horských údolích, v roklinách a žlebech. Její dominantní výskyt je podmíněn nezpevněným substrátem zvětrávajících skalních a balvanitých útvarů nebo pohyblivé kamenité až šterkovité sutě. Geologickým substrátem jsou převážně křídové pískovce karpatského flyše (godulský, magurský), horniny těšinitové formace (pikrity, těšinity), ojediněle i jurské vápence. V menší míře roste na kulmských horninách (droby, břidlice) a kvartérních aluviálních náplavech vodních toků. *L. rediviva* osidluje silně skeletovité hnědozemní lesní půdy.

Po stránce klimatické (Quitt 1971) spadá masový výskyt *L. rediviva* do chladné oblasti typu CH7, zasahující okrajové části Moravskoslezských Beskyd, Javorníků a Hostýnských vrchů, a typu CH6 v centrálních částech pohoří. V podhůří se nejčastěji vyskytuje v mírně teplých oblastech typu MT 2 a MT 9.

Nejvýše položená lokalita studovaného území je pod severním vrcholem Radhoště u lovecké chaty (950 m n. m). K nejnižší ležícím lokalitám patří luh Seziny jihovýchodně od osady Lhotka a údolí v severní části lesa Osičina u Příbora v 260 m n. m. (výskyt zaznamenan v roce 1989), dále pak luh lesa Turkov jihovýchodně od Marinova v 215 m n. m. (1990).

Vzhledem k pokračujícímu tlaku hospodaření a omezování rozlohy lesů můžeme předpokládat narušení i těch porostů, v nichž se *L. rediviva* dosud vyskytuje. Mnohé z porostů, jejichž snímky uvádí tato práce (č. 9, 10, 15, 18, 27, 28), jsou v současné době již zničeny hospodářskými zásahy. Proto může zde uvedená dokumentace sloužit orgánům státní ochrany přírody jako podklad k záchraně stávajících cenných porostů.

Metodika

Při snímkování byla použita sedmistupňová kombinovaná stupnice dominance a abundance (Braun-Blanquet 1964). Mechové patro nebylo analyzováno, provedla jsem pouze odhad celkové pokryvnosti. Syntaxonomické hodnocení vychází ze srovnání se současnou fytoecologickou literaturou (Moravec et al. 1982, 1983). Nomenklatura idiotaxonů je uvedena podle práce Neuhäuslová et Kolbek (1982).

Fytoecologická charakteristika

L. rediviva je vázaná na společenstva opadavých listnatých lesů třídy *Quercus-Fagetea*. Projevuje se zde zřetelná vazba na suťové lesy svazu *Tilio-Acerion*, květnaté bučiny a jedlobučiny podsvazu *Eu-Fagenion* a údolní luhy podsvazu *Alnion glutinoso-incanae*.

Suťové lesy

V zájmovém území jsou to většinou maloplošné porosty, jejichž výskyt je podmíněn svažitém reliéfem s kamenitou sutí na vlhkých a stinných stanovištích; takové ekotopy jsou příznačné pro severně exponované podvrcholové svahy a úbočí zaklesnutých horských údolí středních poloh Moravskoslezských Beskyd, severní svahy Podbeskydské pahorkatiny i členité části Moravské brány. Ve skladbě dřevin se

uplatňuje *Acer pseudoplatanus*, provázený skupinou náročných druhů - *Ulmus glabra*, *Fraxinus excelsior*, *Tilia platyphyllos*, v nižších polohách *Tilia cordata* a *Carpinus betulus*.

Suťové lesy submontánních až montánních poloh na skeletovitých půdách s výskytem *Acer pseudoplatanus*, *Ulmus glabra*, *Fraxinus excelsior* a vysokou dominancí *L. rediviva* v bylinném patře lze přiřadit k asociaci *Lunario-Aceretum* Schlüter in Grüneberg et Schlüter 1957. V těchto floristicky bohatých fytoocenózách vystupuje *L. rediviva* jako diagnostický druh, provázený skupinou nitrofilních a humikolních druhů (*Adoxa moschatellina*, *Alliaria petiolata*, *Anthriscus nitida*, *Actaea spicata*, *Geranium robertianum*, *Lamium maculatum*, *Urtica dioica* aj.). Pro porosty této asociace (tab. 1) je charakteristická přítomnost četných vlhkomilných druhů (*Petasites albus*, *Stellaria nemorum*, *Chaerophyllum hirsutum*) a druhů řádu *Fagetalia* (*Dryopteris filix-mas*, *Mercurialis perennis*, *Galium odoratum*, *Dentaria bulbifera*, *Pulmonaria obscura* a *Salvia glutinosa*). Za regionálně význačné indikátory suťových lesů západokarpatské oblasti je možno považovat *Dryopteris pseudomas*, *Polystichum braunii* a *Aconitum firmum* subsp. *moravicum*, všechny s lokálním výskytem v radhošské skupině. Suťové lesy se odlišují od květnatých bučin specifickými ekologickými vlastnostmi stanovišť a zvláště floristickým složením bylinného patra v jarním aspektu (přítomností geofytů *Galanthus nivalis*, *Corydalis cava*, *Anemone ranunculoides* aj.). Lze předpokládat, že z těchto ekotopů proniká *L. rediviva* do kontaktních porostů květnatých bučin a do společenstev lužního charakteru v suprakolinních polohách.

Lokality fytoocenologických snímků (tab. 1): 1 - Klokočůvek, pravý břeh Odry "Maria ve skále" (Mariastein); 2 - Loučka u Lipníka n. Bečvou, vrch Obírka (622 m n. m.); 3 - Mořkov, Trojačka (710), pod vrcholem; 4 - Kopyvnice, Červený kámen (690), západně od lyžařské sjezdovky; 5 - Štramberk, Libotín, svahy levého břehu Zlatodolského potoka; 6 - Mořkov, Huštýn (749), podvrcholové svahy; 7 - Rajnochovice, Kelčský Javorník (865), nad prameništěm erozní rýhy; 8 - Mořkov, Huštýn, západní podvrcholová část; 9 - Veřovice, kóta 769 (mezi Huštýnem a Krátkou); 10 - Veřovice, kóta 769; 11 - Frenštát p. R., Velký Javorník (918), spodní svážnice; 12 - Trojanovice p. Jav., Kyčera (875), svahy pravého břehu potoka; 13 - Hodslavice, sedlo "Trojačka", mezi kótami 627 a 710; 14 - Frenštát p. R., Velký Javorník, podvrcholové svahy; 15 - Veřovice, kóta 769, střední svážnice; 16 - Trojanovice, Radhošť (1129), levý přítok Malého Škaredého potoka; 17 - Trojanovice, Radhošť, levý břeh Malého Škaredého potoka; 18 - Trojanovice p. Jav., Kyčera, podvrcholové svahy; 19 - Trojanovice p. Jav., levý přítok Lubiny mezi Kozincem a Kyčerou; 20 - Ostravice, Ostrá (749), podvrcholové svahy.

V reliéfově členitém území Moravské brány (okolí Štramberka a Nového Jičína) byly zjištěny suťové lesy vytvořené v suprakolinním stupni na jurských vápencích a těšinitových vyvělinách. Z dřevin převládá *Tilia cordata*, lokálně i *T. platyphyllos*, které doprovázejí *Acer pseudoplatanus*, *A. platanoides* a *Fraxinus excelsior*. Častá přítomnost *Abies alba* v tomto vegetačním stupni patrně souvisí s původním rozšířením jedle v podhůří západokarpatské oblasti (čf. Opravil 1975:125-126). V keřovém patru jsou zastoupeny druhy *Swida sanguinea*, *Ligustrum vulgare*, *Lonicera xylosteum*, v okolí Štramberka ojediněle také *Cotoneaster integerrima*, *Rhamnus catharticus* a *Staphylea pinnata*. Floristicky jsou tyto fytoocenózy, v jejichž bylinném patře se uplatňují hájové druhy jako např. *Campanula persicifolia*, *C. trachelium*, *Galium schultesii*, *Hedera helix*, *Lathyrus vernus*, blízké asociaci *Aceri-Carpinetum* Klika 1941 (viz tab. 2). Výskyt *Lunaria rediviva* v těchto porostech se zdá být nahodilý.

Tab 2. - *Aceri-Carpinetum* Klika 1941

Číslo snímku	21	22	23	24
Nadmožská výška m n. m.	455	480	380	350
Expozice	S	JZ	SZ	S
Sklon	25	15	20	10
Analyzovaná plocha m ²	400	400	400	400
Datum	2.9.82	26.8.82	13.7.82	28.9.83
Pokryvnost E ₃ %	75	85	80	85
<i>Acer pseudoplatanus</i>	1	2	1	3
<i>Tilia platyphyllos</i>	3	2	+	1
<i>T. cordata</i>	+	1	3	2
<i>Abies alba</i>	+	+	2	
<i>Fraxinus excelsior</i>	1	2		
<i>Acer platanoides</i>		+	+	
Pokryvnost E ₂ %	10	10	10	5
<i>Tilia cordata</i>	+	+	+	+
<i>T. platyphyllos</i>	+	1	1	
<i>Corylus avellana</i>	1	+	+	
<i>Swida sanguinea</i>	+	+		+
<i>Sambucus nigra</i>	+		1	+
<i>Fraxinus excelsior</i>		+	+	+
<i>Acer pseudoplatanus</i>	1	+		
<i>A. platanoides</i>	+	+		
<i>Lonicera xylosteum</i>		+		+
Pokryvnost E ₁ %	70	80	90	80
<i>Lunaria rediviva</i>	1	r	3	+
<i>Acer pseudoplatanus</i>	+	+	+	+
<i>Campanula trachelium</i>	+	+	r	+
<i>Acer platanoides</i>	+	+	r	
<i>Lathyrus vernus</i>	+	+	r	
<i>Swida sanguinea</i>	+	+		+
<i>Vincetoxicum hirudinaria</i>	+	1		
<i>Hedera helix</i>	+	+		
<i>Galium schultesii</i>		+		+
<i>Galium odoratum</i>	+	3	1	3
<i>Asarum europaeum</i>	+	2	+	2
<i>Fraxinus excelsior</i>	+	1	1	1
<i>Pulmonaria obscura</i>	r	2	+	1
<i>Geranium robertianum</i>	1	1	+	+
<i>Actaea spicata</i>	+	1	+	+
<i>Senecio fuchsii</i>	+	+	+	+
<i>Viola reichenbachiana</i>	+	+	+	+
<i>Dryopteris filix-mas</i>	r	+	+	+
<i>Sanicula europaea</i>	r	+	+	+
<i>Carex digitata</i>	r	+	+	r
<i>Mercurialis perennis</i>	2	+	1	
<i>Galeobdolon montanum</i>	+	+	1	
<i>Impatiens noli-tangere</i>	(+)	r	1	
<i>Mycelis muralis</i>	+	+	r	
<i>Paris quadrifolia</i>	+	r	+	
<i>Aegopodium podagraria</i>	r	+	+	
<i>Circoclea lutetiana</i>		+	1	+

<i>Primula elatior</i>		+	+	+
<i>Salvia glutinosa</i>		+	+	+
<i>Carex sylvatica</i>		r	+	+
<i>Viburnum opulus</i>	+	r		
<i>Epilobium montanum</i>	r	r		
<i>Festuca gigantea</i>	r	r		
<i>Polygonatum multiflorum</i>	+		+	
<i>Polystichum aculeatum</i>	+		r	
<i>Petasites albus</i>		+	2	
<i>Galeobdolon luteum</i>		+		+
<i>Daphne mezereum</i>		+		+
<i>Ranunculus lanuginosus</i>			+	+
<i>Brachypodium sylvaticum</i>	+	l	r	l
<i>Poa nemoralis</i>	+	+		+
<i>Melica nutans</i>	+	+		
<i>Campanula persicifolia</i>	+	r		
<i>Sambucus nigra</i>	+	+	+	+
<i>Oxalis acetosella</i>	+	r	+	+
<i>Anthriscus nitida</i>	l	+	+	
<i>Fragaria vesca</i>	+	+		+
<i>Clinopodium vulgare</i>	+	+		
<i>Crataegus sp.</i>	+	+		
<i>Heracleum sphondylium</i>	+	+		
<i>Geum urbanum</i>	+	r		
<i>Sorbus aucuparia</i>	+	r		
<i>Sedum maximum</i>	r	r		
<i>Urtica dioica</i>	l		+	
<i>Dryopteris carthusiana</i>		r	+	
<i>Rubus fruticosus</i> agg.		+		+
Pokryvnost E ₀ %	3	-	5	3

Druhy s ojedinělým výskytem:

E₃ - *Picea abies* (21): +; *Carpinus betulus* (23): +; *Fagus sylvatica* (23): +; *Betula pendula* (24): +;
E₂ - *Grossularia uva-crispa* (21): +; *Ligustrum vulgare* (21): +; *Sorbus aucuparia* (21): +; *Viburnum opulus* (21): +; *Daphne mezereum* (22): +; *Picea abies* (22): +; *Abies alba* (23): +; *Carpinus betulus* (23): +;
E₁ - *Achillea millefolium* (21): r; *Asplenium trichomanes* (21): +; *Bromus benekenii* (21): +; *Campanula moravica* (21): +; *C. rapunculoides* (21): +; *Cystopteris fragilis* (21): +; *Glechoma hederacea* (21): +; *Hypericum maculatum* (21): r; *Lamium maculatum* (21): l; *Ligustrum vulgare* (21): +; *Myosotis sylvatica* (21): +; *Torilis japonica* (21): r; *Alliaria petiolata* (22): +; *Arctium nemorosum* (22): r; *Chelidonium majus* (22): r; *Corylus avellana* (22): +; *Euphorbia amygdaloides* (22): +; *Hieracium sabaudum* (22): r; *Hypericum hirsutum* (22): r; *Lilium martagon* (22): r; *Maianthemum bifolium* (22): +; *Picea abies* (22): +; *Prenanthes purpurea* (22): +; *Rosa sp.* (22): r; *Rubus hirtus* (22): +; *Stachys alpina* (22): r; *Veronica chamaedrys* (22): +; *Vicia dumetorum* (22): r; *Viola hirta* (22): r; *Adoxa moschatellina* (23): +; *Athyrium filix-femina* (23): +; *Dentaria bulbifera* (23): +; *D. enneaphylos* (23): +; *D. glandulosa* (23): l; *Dryopteris carthusiana* x *D. dilatata* (23): +; *Euphorbia dulcis* (23): r; *Luzula pilosa* (23): r; *Melica uniflora* (23): +; *Milium effusum* (23): r; *Ranunculus repens* (23): +.

Lokality fytoecologických snímků (tab. 2): 21 - Štramberk, Kotouč (539), porosty západně od jeskyně Šipka; 22 - Kopřivnice, Pískovna (570), úpatí Raškova kamene; 23 - Štramberk, Libotín, pravý břeh Zlatodolského potoka; 24 - Nový Jičín, Svinec (546), východně od lyžařské sjezdovky.

Květnaté bučiny

Ekologickou plasticitu druhu *L. rediviva* dokládá její výskyt v bučinách podsvazu *Eu-Fagenion* i v porostech přechodného charakteru mezi květnatými bučinami a suťovými lesy (tab. 3).

V karpatské subasociaci *Dentario enneaphylli-Fagetum salvietosum glutinosae* Moravec 1974 byla *L. rediviva* zaznamenána na vrších Kyčera u Frenštátu pod Radhoštěm, Černava a Kelčský Javorník v Hostýnských vrších (cf. Moravec 1974:143). S vyšší pokryvností se objevuje v bučinách asociace *Dentario glandulosae-Fagetum* Matuszkiewicz 1964 pod vrcholem Trojačky ve skupině Veřovických vrchů; tyto porosty zde tvoří kontakt suťového lesa *Scelopendrio-Fraxinetum* Schwickerath 1938 (cf. Sedláčková 1980:40-42).

Stanoviště porostů *Dentario enneaphylli-Fagetum* a *Dentario glandulosae-Fagetum* na svahových kamenitých půdách připomínají stanoviště suťových lesů. Ve stromovém patře však zřetelně převládá *Fagus sylvatica*, pouze příměs tvoří *Acer pseudoplatanus* a *Ulmus glabra*. V druhově bohatém bylinném patře jsou zastoupeny charakteristické druhy bučin i suťových lesů (viz tab. 3).

Lokality fytoecologických snímků (tab. 3): 25 - Mořkov, Trojačka (710), žleb; 26 - Kojetín u N. Jičína, Stranický kopec (540), podvrcholové svahy; 27 - Veřovice, Krátká (758), údolí mezi kótami 758 a 769; 28 - Veřovice, Dlouhá (890), západní část pod sedlem ke Krátké; 29 - Trojanovice, Nofčič (1047), nad úpatím při lesní silniče; 30 - Ostravice, Ostrá (749), horní tok pravého přítoku Ostravice.

Údolní luhy

V lužních fytoocenózách (tab. 4) je *L. rediviva* hojná v zaříznutých údolích okrajového obvodu Moravskoslezských Beskyd (Lomná, Řeka, Ráztoka, Stonávka, Satina, Sepetný potok, Morávka, Mohelnice, Ostravice, Čeladenka, Stolová, Bystrá, Malá Ráztoka, Radhoštnice a mimo Jičínku všechny její přítoky ve skupině Veřovických vrchů). Reliéfově a edafické podmínky pro vývoj lužních lesů jsou vytvořeny pouze u některých typů údolí v rozmezí 500-650 m n. m. Zcela ojediněle se měsíčnice vyskytuje ve fragmentu horské olšiny asociace *Alnetum incanae* Lüdi 1921 s horskými druhy *Aconitum firmum* subsp. *moravicum* a *Gentiana asclepiadea* (tab. 4, sn. 31). V pobřežních polohách se vyskytují fragmenty luhů asociace *Arunco sylvestris-Alnetum glutinosae* Tüxen 1957, porůstající glejové půdy násepních břehů meandrujícího toku. Ve stromovém patře je zastoupen *Acer pseudoplatanus*, vzácněji *Alnus glutinosa* a *Fraxinus excelsior*, příp. *Abies alba*. Vysokou pokryvnost v bylinném patře mají druhy *Petasites albus*, *Chaerophyllum hirsutum* a *Impatiens noli-tangere*. Příslušnost k mezofilní subasociaci *Arunco sylvestris-Alnetum glutinosae mercurialietosum perennis* Neuhäuslová-Novotná 1974 je indikována přítomností druhů *Mercurialis perennis*, *Phyteuma spicatum* a *L. rediviva* (sn. 34-36). Mnohé druhy montánních a submontánních poloh (např. *Arunco vulgaris*, *Lysimachia nemorum*, *Stellaria nemorum*, *Thalictrum aquilegifolium*) vstupují do luhů rozevřených údolí pod úpatím hor, zvláště při dolních tocích Stonávky, Stolové a Radhoštnice. Tyto zapojené lesní lemy v zemědělsky využívané krajině jsou tvořeny přechodnými typy jasanových a střemchových olšin asociací *Arunco-Alnetum* a *Pruno-Fraxinetum* s vývojovou tendencí ke střemchovým olšinám. Naznačuje to především vyšší účast druhů nižších poloh, zvláště *Carpinus betulus*, *Tilia cordata*, *Acer platanoides*, *Corylus avellana*, *Padus avium* a *Swida sanguinea*, k nimž v

Tab. 3 - Společenstva podsvazu *Eu-Fagenion* Oberdorfer 1957 em. Tüxen in Tüxen et Oberdorfer 1958

Číslo snímku	25	26	27	28	29	30
Nadmožská výška m n. m.	630	500	650	570	550	680
Expozice	S	SSZ	SSZ	SZ	S	ZZJ
Sklon	10	15	30	20	25	20
Analýzovaná plocha m ²	200	400	250	250	400	300
Datum	21.5.	13.4.	18.5.	18.5.	21.10	10.5.
19..	80	90	72	72	81	80
Pokryvnost E ₃ %	85	90	100	85	80	80
<i>Fagus sylvatica</i>	3	3	5	4	4	3
<i>Acer pseudoplatanus</i>	2	+		1	1	
<i>Fraxinus excelsior</i>	+	1		1		
<i>Ulmus glabra</i>	+	2				2
<i>Abies alba</i>		+	1			+
Pokryvnost E ₂ %	10	3	10	5	3	10
<i>Fagus sylvatica</i>	2		1	+		+
<i>Sambucus nigra</i>		+			+	+
Pokryvnost E ₁ %	90	90	95	85	75	75
<i>Lunaria rediviva</i>	1	1	1	3	2	2
<i>Dryopteris filix-mas</i>	+	+	3	+	1	2
<i>Galium odoratum</i>	+	+	1	2	2	1
<i>Urtica dioica</i>	1	1	1	1	+	1
<i>Galeobdolon montanum</i>	+	+	+	1	1	1
<i>Athyrium filix-femina</i>	+	+	+	+	1	+
<i>Mercurialis perennis</i>	+	2	2	1		3
<i>Petasites albus</i>		+	1	2	2	+
<i>Senecio fuchsii</i>		+	2	+	1	+
<i>Oxalis acetosella</i>		1	+	1	+	+
<i>Impatiens noli-tangere</i>		1	+	+	r	1
<i>Geranium robertianum</i>		+	+	+	1	+
<i>Anemone nemorosa</i>	1	+	+	+		
<i>Asarum europaeum</i>	+	+	1	+		
<i>Actaea spicata</i>	+	+	+		+	
<i>Dentaria enneaphyllos</i>	2	2	+			2
<i>D. bulbifera</i>	1	+	1			1
<i>Stachys sylvatica</i>	+	+		+	r	
<i>Prenanthes purpurea</i>			+	+	+	+
<i>Dentaria glandulosa</i>	3	3	+			
<i>Corydalis cava</i>	2	1		+		
<i>Chrysosplenium alternifolium</i>	1	+		1		
<i>Aegopodium podagraria</i>		+	+	+		
<i>Milium effusum</i>		+	+	+		
<i>Pulmonaria obscura</i>		+	+	+		
<i>Myosotis sylvatica</i>		+	+		+	
<i>Viola reichenbachiana</i>		+	+		+	
Pokryvnost E ₀ %	5	5	10	10	5	5

Druhy s ojedinělým výskytem:

E₃ - *Picea abies* (27): +; *Acer platanoides* (28): +; *Carpinus betulus* (28): +;E₂ - *Ulmus glabra* (26): +; (30): 1; *Carpinus betulus* (27): +; (28): +; *Rubus idaeus* (27): 1; *Acer pseudo-platanus* (28): +; *Fraxinus excelsior* (29): +; *Sambucus racemosa* (30): +;

E₁ - *Anemone ranunculoides* (25): +; *Anthriscus nitida* (25): +; *Circaea lutetiana* (25): +; (26): +; *Corydalis solida* (25): 1; *Ficaria bulbifera* (25): +; (26): +; *Gagea lutea* (25): +; *Galanthus nivalis* (25): 1; *Isopyrum thalichthroides* (25): 1; (26): +; *Picea abies* (25): +; (27): +; *Ulmus glabra* (25): +; *Galeobdolon luteum* (26): 1; *Acer pseudoplatanus* (27): +; *Daphne mezereum* (27): +; *Epilobium montanum* (27): +; *Maianthemum bifolium* (27): +; *Paris quadrifolia* (27): +; (28): +; *Rubus fruticosus* agg. (27): +; (29): +; *Sorbus aucuparia* (27): +; *Abies alba* (28): +; *Adoxa moschatellina* (28): +; *Alliaria petiolata* (28): +; *Aruncus vulgaris* (28): +; (29): r; *Chaerophyllum hirsutum* (28): +; *Circaea x intermedia* (28): +; *Lilium martagon* (28): r; *Primula elatior* (28): +; *Stellaria nemorum* (28): 1; *Calamagrostis arundinacea* (29): +; *Cardamine flexuosa* (29): +; (30): +; *Dryopteris carthusiana* (29): r; *Fraxinus excelsior* (29): +; *Gymnocarpium dryopteris* (29): +; *Luzula luzuloides* (29): +; *Lysimachia nemorum* (29): +; (30): +; *Mycelis muralis* (29): +; (30): +; *Poa chaixii* (29): r; *P. nemoralis* (29): +; (30): 1; *Polystichum braunii* (29): r; *Veronica montana* (29): 1; *Carex sylvatica* (30): +; *Festuca altissima* (30): +; *Heracleum sphondylium* (30): +; *Polygonatum multiflorum* (30): +; *Polystichum aculeatum* (30): +; *Ranunculus repens* (30): +.

bylinným patře přistupují *Campanula trachelium*, *Euphorbia dulcis*, *Polygonatum multiflorum*, *Pulmonaria obscura*, *Aegopodium podagraria*, *Angelica sylvestris* a *Chaerophyllum aromaticum* (sn. 38-39).

Dosud první nález měsčnice v lužním lese jesenického podhůří dokumentuje snímek č. 37. Stanovištěm je pobřežní olšina s převahou *Fraxinus excelsior* na pravobřežním meandru Moravice. Přes značně heterogenní skladbu bylinného patra s horskými prvky *Carduus personata*, *Valeriana tripteris* či *Veratrum lobelianum* jeví tento porost blízké vztahy k asociaci *Stellario-Alnetum glutinosae* Lohmeyer 1957 (cf. Sedláčková 1982:249). Naznačuje to i přítomnost druhů *Stellaria holostea*, *S. nemorum* a *Pulmonaria obscura*.

Přirozený výskyt *L. rediviva* ve střemchových olšinách asociace *Pruno-Fraxinetum*, vázaných na kolinní polohy Moravské brány a Podbeskydské pahorkatiny, je dosti vzácný (sn. 40). V roce 1989 jsem nalezla ojedinělé lokality na dolním toku Seziny a bohatou populaci podél levého přítoku Trnávky. Další nálezy z antropogenních stanovišť údolních toků v prostoru dolního povodí Jičínky dokládají možné, a patrně náhodné šíření diaspor *L. rediviva* v kolinních polohách Moravské brány.

Lokality fytoocenologických snímků (tab. 4): 31 - Trojanovice, Bystré, pravý přítok Bystré na svazích V. Stolové; 32 - Trojanovice, Bystré, levý břeh Bystré; 33 - Kunčice p. Ondř., levý břeh potoka Stolová; 34 - Kunčice p. Ondř., pravý břeh potoka Stolová; 35 - Čeladná, levý břeh potoka Stolová severovýchodně od pionýrského tábora Mír; 36 - Trojanovice, dolní tok Radhošnice jižně od soutoku s Lubinou; 37 - Lesní Albrechtice, pravý břeh Moravice severně od meandru "Papírenský splav"; 38 - Komorní Lhotka, levý břeh Stonávky jižně od obce; 39 - Hnojník, levý břeh Stonávky severně od obce; 40 - Straník, pravý přítok Stranického potoka jihovýchodně kóty 417.

Zhodnocení současného výskytu *Lunaria rediviva* na severovýchodní Moravě

Ve studovaném území je *L. rediviva* vázaná převážně na stanoviště suťových lesů (*Lunario-Aceretum*, *Aceri-Carpinetum*), květnatých bučin (*Dentario enneaphylli-Fagetum*, *Dentario glandulosae-Fagetum*) a na některé typy údolních luhů (*Alnetum incanae*, *Arunco sylvestris-Alnetum glutinosae*, *Pruno-Fraxinetum*).

Celkový počet zjištěných lokalit, vitalita populací v přirozených lesích Moravskoslezských Beskyd i zřetelná tendence k výskytu v údolních polohách Podbeskydské pahorkatiny a Moravské brány vzbuzují dojem, že při současných ekologických podmínkách není druh bezprostředně ohrožený. Pokles počtu lokalit a redukci velikosti populací by však mohly způsobit náhlé změny, např. těžba holosecí,

Tab 4. - *Alnetion glutinoso-incanae* Oberdorfer 1953: A - *Alnetum incanae*; B - *Arunco sylvestris-Alnetum glutinosae*; C - *Stellario-Alnetum glutinosae*; D - přechod mezi A a E; E - *Pruno-Fraxinetum*.

Asociace	A						B			C			D			E		
Číslo snímku	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40								
Nadmořská výška m n. m.	650	680	650	630	545	440	300	385	400	360								
Expozice	ZJZ	SSZ	SZ	SZ	SV	-	-	-	-	S								
Sklon	8	3	2	2	2	-	-	-	-	3								
Analyz. plocha m ²	250	200	100	100	400	400	400	400	400	400								
Datum	12.7.	12.7.	12.7.	12.7.	12.7.	6.8.	17.8.	25.8.	25.8.	19.8.								
19..	83	83	83	83	83	81	81	82	82	82								
Pokryvnost E ₃ %	80	85	80	75	80	85	90	90	85	75								
<i>Acer pseudoplatanus</i>		3	3	3	3	+	2		2									
<i>Fraxinus excelsior</i>					1	1	3	3	3							3		
<i>Alnus glutinosa</i>					+	3	1	2	+	+						+		
<i>Carpinus betulus</i>						+	+	+	+	+						+		
<i>Picea abies</i>	+	+		+														
<i>Alnus incana</i>	4					+		+										
<i>Abies alba</i>		+	+	+														
Pokryvnost E ₂ %	-	3	5	5	15	10	3	15	15	20								
<i>Acer pseudoplatanus</i>		+	+	+	+	1		+	1									
<i>Sorbus aucuparia</i>			+	+	+	+		+	+									
<i>Fraxinus excelsior</i>					1	1	+	+	+							+		
<i>Sambucus nigra</i>					+	+		1	+							2		
<i>Corylus avellana</i>					2	+		+	+									
<i>Tilia cordata</i>					+	+		1	+									
<i>Acer platanoides</i>					+	+		+	+									
<i>Padus avium</i>							+	+	1							2		
<i>Reynoutria japonica</i>						+		+	+									
Pokryvnost E ₁ %	90	80	95	90	90	80	90	90	75	70								
<i>Lunaria rediviva</i>	+	1	+	2	+	2	+	+	1	1								
<i>Petasites albus</i>	1	3	2	3	3	2												
<i>Aruncus vulgaris</i>		+	+	+	+	+	+											
<i>Thalictrum aquilegifolium</i>		+	+	+		r	+											
<i>Silene dioica</i>			+		+	+				r						r		
<i>Primula elatior</i>					+	+	+	+	+	+						+		
<i>Mercurialis perennis</i>				+	+	+		+										
<i>Prenanthes purpurea</i>			+	+	+													
<i>Phyteuma spicatum</i>			+	+	+													
<i>Brachypodium sylvaticum</i>						+	1	+	+							+		
<i>Angelica sylvestris</i>					+	+	+									+		
<i>Paris quadrifolia</i>				+	+											+		
<i>Chaerophyllum aromaticum</i>						+										r		
<i>Ch. hirsutum</i>	3	1	2	+	1	+	+	1	1									
<i>Lysimachia nemorum</i>	+		+	+	+	+		+										
<i>Chrysosplenium alternifolium</i> 1		+					1	+	1									
<i>Cardamine amara</i>	1	1	+													(+)		
<i>Caltha palustris</i>		1				r			r							+		
<i>Carex remota</i>					r	r	+	r										
<i>Lamium maculatum</i>		+	2	+	1	1	+	1	2							1		
<i>Stellaria nemorum</i>	2	1	1	1	1		+	2	1									
<i>Stachys sylvatica</i>	+		+	+	+	3	1	+	1									

<i>Festuca gigantea</i>	+				+	+	+				+
<i>Ranunculus repens</i>	+				r	r	+				+
<i>Circaea lutetiana</i>						+	l	l	+		l
<i>Lysimachia nummularia</i>						+	l	+	+		+
<i>L. vulgaris</i>	+				+	r	+				+
<i>Deschampsia cespitosa</i>					+	+				+	
<i>Padus avium</i>								+	l		+
<i>Senecio fuchsii</i>	+	+	+	+	l	l	+	+	+	+	+
<i>Geranium robertianum</i>	+	r	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Impatiens noli-tangere</i>	2	l	l	l	2		2		+		l
<i>Galeobdolon montanum</i>	+	+	+	+	l	l	2	l	l		
<i>Galium odoratum</i>		+	+	l	2	+	l	l			+
<i>Dryopteris filix-mas</i>		+	+	+	+	+	+			+	r
<i>Aegopodium podagraria</i>					l	l	l	2	3		+
<i>Asarum europaeum</i>					+	l	l	+	2		2
<i>Viola reichenbachiana</i>					+	+	+	+	+		+
<i>Carex sylvatica</i>	+					+	+		+		+
<i>Milium effusum</i>		+	+		+	+	+				+
<i>Polygonatum multiflorum</i>						r	+		r	+	+
<i>Scrophularia nodosa</i>	+		+		+		+				
<i>Epilobium montanum</i>	+				+	+	r				
<i>Fraxinus excelsior</i>	+						+	+			+
<i>Dentaria bulbifera</i>		+	+	+	+						
<i>Acer pseudoplatanus</i>				+		+	+		+		
<i>Campanula trachelium</i>							+	r	+		r
<i>Veronica montana</i>	+		+		+						
<i>Euphorbia amygdaloides</i>				+	+	+					
<i>Salvia glutinosa</i>						+		r	+		
<i>Poa nemoralis</i>	+		+		+	+	+	+			
<i>Urtica dioica</i>	l	+	+	+	+	l	l	l	+		l
<i>Athyrium filix-femina</i>	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+
<i>Oxalis acetosella</i>		2	+	+	+	+	+	+	+		+
<i>Rubus idaeus</i>	+	+	r	+	l	+	r				
<i>Dryopteris dilatata</i>	+	+	r	+	+		r				
<i>Rubus fruticosus</i> agg.	+	+		+	+	+	+				
<i>Ajuga reptans</i>					+	+	+	l	+		+
<i>Geum urbanum</i>					+	+	+	+	+		+
<i>Dryopteris carthusiana</i>	+				+		r		r		+
<i>Heracleum sphondylium</i>					+	+	+	r	r		
<i>Calamagrostis arundinacea</i>	r	r	r	+							
<i>Luzula luzuloides</i>	+			r	+	r					
<i>Glechoma hederacea</i>					+	+	l	+			
<i>Equisetum arvense</i>					+	+		r	+		
<i>Alliaria petiolata</i>						+		+	+		+
<i>Dryopteris pseudomas</i>			+	+	+						
<i>Sorbus aucuparia</i>					+		r	+			
<i>Maianthemum bifolium</i>					+		r		+		
<i>Sambucus nigra</i>						+		+			+
<i>Galeopsis speciosa</i>							+	+	+		
<i>Rubus hirtus</i>							+		+		+
Pokryvnost E ₀ %	20	5	5	10	20	-	5	3	5	3	

Druhy s ojedinělým výskytem:

E₁ - *Fagus sylvatica* (32): 2; (33): 1; *Ulmus glabra* (34): +; (37): +; *Populus tremula* (35): 1; *Quercus robur* (35): +; *Salix fragilis* (35): +; *S. viminalis* (36): 2; *Betula pendula* (36): +; *Cerasus avium* (36): +; *Acer platanoides* (37): +; *Tilia cordata* (33): 1; (40): +;

E₂ - *Fagus sylvatica* (32): +; *Picea abies* (33): +; (34): +; *Sambucus racemosa* (33): +; (34): +; *Ulmus glabra* (34): +; *Frangula alnus* (35): +; *Populus tremula* (35): +; *Prunus spinosa* (35): +; (36): +; *Viburnum opulus* (35): +; (40): +; *Alnus glutinosa* (36): +; (38): +; *Daphne mezereum* (37): +; *Grossularia uva-crispa* (37): +;

Alnus incana (38): +; (39): +; *Carpinus betulus* (39): +; *Swida sanguinea* (39): +; (40): +; *Euonymus europaea* (39): +;

E₁ - *Abies alba* (31): +; *Aconitum firmum* subsp. *moravicum* (31): +; *Deschampsia flexuosa* (31): +; (32): r; *Cardamine flexuosa* (31): +; (33): +; *Galium palustre* (31): +; *Gentiana asclepiadea* (31): +; (34): r; *Glyceria* sp. (31): +; *Myosotis nemorosa* (31): +; *Solidago virgaurea* (32): +; (34): +; *Poa chaixii* (33): r; *Rumex obtusifolius* (33): +; (35): r; *Anemone nemorosa* (35): r; *Crataegus* sp. (35): r; (37): r; *Crepis paludosa* (35): +; *Fragaria vesca* (35): r; *Hieracium laevigatum* (35): r; *Juncus effusus* (35): r; *Luzula pilosa* (35): r; *Mycelis muralis* (35): +; (37): +; *Populus tremula* (35): +; *Quercus robur* (35): r; *Viburnum opulus* (35): +; (39): +; *Corylus avellana* (36): +; *Daphne mezereum* (36): r; *Lycopus europaeus* (36): +; *Rubus caesius* (36): 1; *Vinca minor* (36): +; *Acer platanoides* (37): r; *Arctium lappa* (37): r; *Astrantia major* (37): r; *Carex brizoides* (37): 1; *C. buekii* (37): 1; *C. pilosa* (37): +; *Cardamine impatiens* (37): +; *Carduus personata* (37): r; *Circaea x intermedia* (37): +; *Cruciata glabra* (37): +; *C. laevipes* (37): r; *Euonymus europaea* (37): +; (39): +; *Euphorbia dulcis* (37): r; (39): +; *Filipendula ulmaria* (37): r; *Lilium martagon* (37): r; *Melica uniflora* (37): +; *Moehringia trinervia* (37): +; *Phalaris arundinacea* (37): +; *Pulmonaria obscura* (37): +; (40): +; *Ranunculus acris* (37): r; *Grossularia uva-crispa* (37): +; *Stellaria holostea* (37): 1; *S. media* (37): +; *Tilia cordata* (37): r; *Valeriana tripteris* (37): r; *Veratrum lobelianum* (37): +; *Veronica chamaedrys* (37): +; *Alnus incana* (38): +; *Cirsium oleraceum* (38): +; (40): r; *Petasites hybridus* (38): +; (39): +; *Ranunculus lanuginosus* (38): +; (39): 1; *Carpinus betulus* (39): +; *Dacrydium glomerata* (39): r; *Myosoton aquaticum* (39): +; *Actaea spicata* (40): r; *Anthriscus nitida* (40): +; *Lapsana communis* (40): r; *Myosotis sylvatica* (40): r; *Symphytum tuberosum* (40): +; *Veronica beccabunga* (40): r.

jejíž důsledky by se patrně projevíly dlouhodobým postupným vyzníváním populací *L. rediviva*.

Poděkování

Za cenné připomínky k rukopisu děkuji RNDr. Z. Neuhäuslové, CSc.; můj dík patří také RNDr. B. Slavíkovi, CSc. za fytogeografické poznámky.

Zusammenfassung

Die Arbeit bringt das Aufnahmемaterial der Gesellschaften mit *Lunaria rediviva* in den Waldbeständen Nordostmährens aus den Jahren 1972-1990.

Die erwähnte Art gehört zur Kategorie der gefährdeten, beachtenswerten Taxone der tschechoslowakischen Flora. In Anbetracht der zunehmenden Möglichkeiten, dass sich die Bedingungen in den Waldbeständen der Westkarpaten verändern werden, wurde ihr besondere Aufmerksamkeit gewidmet. In diesem Beitrag ist die ökologische und phytozoölogische Charakteristik der betreffenden Waldbestände beschrieben.

Im studierten Gebiet ist *L. rediviva* überwiegend an die Schuttwälder der Ass. *Lunario-Aceretum* im Raum der Mährisch-Schlesischen Beskiden und ihrer Vorgebirge, der Hostýnské vrchy und östlich im Hügelland der Podbeskydská pahorkatina und in der Mährischen Pforte (Moravská brána) gebunden.

Mit grosser Häufigkeit dringt sie auch in die blütenreichen Buchenwälder der Ass. *Dentario enneaphylli-Fagetum* vor. In den Talauen ist das Silberblatt öfter an die submontanen Erlengebüsche der Ass. *Arunco sylvestris-Alnetum glutinosae* der westlichen Randgebiete Mährisch-Schlesischen Beskiden gebunden. Die demontanen Tendenzen der studierten Art sind für einige Gesellschaften nachgewiesen, so für die Erlen-Übergangstypen zwischen den Assoziationen *Arunco sylvestris-Alnetum* und *Pruno-Fraxinetum* in den suprakollinen Lagen der Podbeskydská pahorkatina Hügellandschaft, die Ufererlenbestände der Ass. *Stellario-Alnetum* des Altvatergebirgs-Vorlandes (Jesenické podhůří) und selten auch für in den abschüssige Erlenbüsche *Pruno-Fraxinetum* der kollinen Lagen der Podbeskydská pahorkatina und der Mährischen Pforte.

Die Gesamtzahl der Lokalitäten, die Vitalität der Populationen in den natürlichen Wäldern der Mährisch-Schlesischen Beskiden, sowie die deutlichen Tendenzen in den Tallagen der Podbeskydská pahorkatina Hügellandschaft und in der Mährischen Pforte aufzutreten, erwecken den Anschein, als dieses Taxon unter den heutigen ökologischen Verhältnissen im studierten Gebiet nicht unmittelbar bedroht sei. Der Rückgang und die Abnahme der Populationen könnte durch plötzliche Veränderungen hervorgerufen werden, beispielsweise durch Kahlschlag. Die Folgen wären dann wohl langfristig, denn die Populationen würden allmählich verschwinden.

Literatura

- Braun-Blanquet J. (1964): Pflanzensoziologie. - Zürich.
- Dvořák F. et Sedláčková M. (1981): Rozšíření druhu *Lunaria rediviva* L. ve východní části Českých zemí. - 31 p., Ms. [Depon. in: Knihovna Okres. Vlastivěd. Muz. Nový Jičín].
- Holub J., Procházka F. et Čefovský J. (1979): Seznam vyhynulých, endemických a ohrožených taxonů vyšších rostlin květeny ČSR (1. verze). - Preslia, Praha, 51:213-237.
- Meusel H. et al. (1965): Vergleichende Chorologie der zentraleuropäischen Flora. Vol. 1 - Jena.
- Moravec J. (1974): Zusammensetzung und Verbreitung des *Dentario enneaphylli-Fagetum* in der Tschechoslowakei. - Folia Geobot. Phytotax., Praha, 9:113-152.
- Moravec J. et al. (1982): Die Assoziationen mesophiler und hygrophiler Laubwälder in der Tschechischen Sozialistischen Republik. - In: Vegetace ČSSR, ser. A, 12:1-292, Academia, Praha.
- Neuhäuslová-Novotná Z. (1974): Beitrag zur Kenntnis des *Arunco sylvestris-Alnetum glutinosae* in der Tschechischen Sozialistischen Republik (ČSR). - Folia Geobot. Phytotax., Praha, 9:217-230.
- Neuhäuslová-Novotná Z. (1979): Beitrag zur Kenntnis des *Pruno-Fraxinetum* in der Tschechischen Sozialistischen Republik. - Ibid. 15:145-166.
- Neuhäuslová Z. et Kolbek J. [red.] (1982): Seznam vyšších rostlin, mechorostů a lišejníků střední Evropy užitých v bance geobotanických dat BÚ ČSAV. - Botanický ústav ČSAV, Pířhonice.
- Opravil E. (1975): K původní skladbě lesních porostů v okolí Štramberka. - Čas. Slez. Muz., Opava, ser. C, 24:125-127.
- Quitt E. (1971): Klimatische Gebiete der Tschechoslowakei. - Stud. Geogr., Brno, 16:1-73.
- Sedláčková M. (1980): Floristická a fytoecnologická charakteristika státní přírodní rezervace Trojačka (Moravskoslezské Beskydy). - Čas. Slez. Muz., Opava, ser. C, 29:37-51.
- Sedláčková M. (1982): Poznámky k rozšíření *Matteucia struthiopteris* na Moravě. - Preslia, Praha, 54:234-257.
- Skalický V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. - In: Hejný S. et Slavík B. [red.], Květena České socialistické republiky, 1:103-121, Academia, Praha.
- Walter H. (1954): Arealkunde. - Stuttgart.

Došlo 17. května 1990

Přijato 21. února 1991